

Les Tallades; Cal Ferran

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Coll de les Tallades
Alçada: 237

Coordenades:

Latitud: 41.63494
Longitud: 1.86738
UTM Est (X): 405664
UTM Nord (Y): 4609865

Classificació

Número de fitxa 08053 - 64
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle XIV
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Restes de foamentació per sota el nivell de circulació.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Número inventari Sí (CCAA 13965)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A0130001000000Y
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dt., 30/05/2017 - 02:00

Descripció

La intervenció arqueològica de caire preventiu va posar al descobert les restes d'un mas de planta rectangular, amb dependències adossades a la façana est i d'altres estructures secundàries al seu voltant. Tots els murs es troben a nivells de fonamentació. És a dir, per sota dels nivells de pas o circulació. Només es conservava la darrera filada, o en el millor dels casos, les tres darreres filades del mur. El sediment arqueològic preservat oscil·lava entre 10 i 60 cms. L'informe arqueològic determina que pel tipus de construcció i la poca ceràmica apareguda es podria datar entorn el segle XIV.

En aquests entit, Joan Valls (2003) fa un estudi sobre l'origen del mas Les Tallades, que troba per primer cop en un document de 1337. Les dades a partir de l'Arxiu Històric de Protocols de Manresa demostren la propietat el mas a la nissaga Tallades, fins que en un moment del segle XIV, el senyor del terme Jaume Desfar en fa establiment a Guillem Ferran, de la parròquia de Santa Maria del Vilar. Així, l'any 1377, Pere de Tallades i el seu fill Bernat, que vivien al terme d'Esparreguera, reconeixien en una escriptura els drets que tenia Guillem Ferran, amo del veí mas Ferran, sobre el "manso vestro vocato de çes Tayades" que, d'aquesta manera, passava a formar part de l'heretat del mas Ferran, el futur mas Puig del Vilar.

Al segle XV només es conserva el record de l'antiquitus den Tallada. Resta el topònim però desapareixen les notícies de qualsevol mas fins l'any 2000. A diferència de les conclusions de la memòria arqueològica, Joan Valls no creu que siguin les restes d'un primer establiment del mas Ferran, sinó les restes del mas Les Tallades.

Observacions:

Quan es va fer l'excavació d'aquest jaciment se li va posar el nom de rasot del Serrat del Puig, per indicació de l'Ajuntament, com diu Fauqué (2000). Però creu que s'adequa més el nom històric de cal Ferran, per indicacions de veïns que parlaven d'un primer establiment del mas Puig. Valls (2003), però demostra que el nom que li correspon és el de Les Tallades.

Història

Trobada feta a finals de l'any 2000, al lloc conegut com "Les Tallades" en obrir per la instal·lació d'una torre de telecomunicacions. La intervenció arqueològica es realitzà entre el 26 d'octubre i el 2 de novembre de 2000, sota la direcció de l'arqueòleg Josep Fauqué i Plau de l'empresa Arqueociencia; i consistí en l'obertura de 10 sondejos. Es conclou l'informe amb l'existència de les restes d'un mas de planta rectangular, molt regular, amb dependències contigües al costat est i d'altres de secundàries al voltant de l'edificació. Totes les estructures es trobaven a nivell de fonamentació, per sota del nivell de circulació, quedant entre la tercera i la primera filada de pedres. Es va constatar l'existència de sediment arqueològic amb un gruix de 10 a 60 centímetres de potència. Gairebé no va aparèixer material ceràmic. Els arqueòlegs dataven la construcció pels volts del segle XIV deixant entreveure que aquí hi va haver el primer mas Ferran que posteriorment seria conegut amb el nom de Puig del Vilar. Joan Valls, historiador local pensa que aquestes conclusions són errònies car la documentació estudiada permet afirmar que les restes són de l'antic mas Tallades, deshabitat i abandonat que va desaparèixer a les acaballes del segle XIV.

El mas de Les Tallades s'esmenta per primera vegada en un document de l'any 1337. En ell, el dia 7 de març Guillem Tallades o "çes Talades" del terme de Castellbell declara un deute de 28 sous a Guillem Vilella, draper de Manresa per la compra de blat que li va fer. El mes de maig de 1346, Pere de Tallades o Tayllades, habitant de Monistrol de Montserrat i Bernat de Llevallol, del terme de Castellbell, tenien un deute de trenta-set sous amb Bernat Casasaies. El 10 de març de 1348, el mateix Bernat de Levallol, i el seu fill Bernat, Ramon de Grau i Guillem de Tallades, tots del poble de Castellbell, fien un tracte econòmic de deu lliures amb els germans Jaume i Bernat Casasaies, de Manresa. Francesc Puig, sotsveguer de Manresa,

decretà l'any 1352 un perdó general per a varis habitants de Castellbell, fent-los pagar 80 sous com a penyora. Estaven acusats d'entrar en possessió de masos que no els pertocaven. Un dels acusats serà Bernat Ferran, per haver entrat en el mas de les Tallades.

Es desconeixen les causes de l'abandonament, però el 9 d'abril de 1375, el donzell del castell de Castellbell, Jaumot Desfar i la seva esposa Margarida, desitjant que tornès a ser habitat i les seves terres treballades, estableixen a Guillem Ferran al cens de deu sous a pagar per Nadal i una gallina, amb l'obligació de posar-hi masovers, a "facere focum nec residencie neque homines vel mulieres dare vel habere".

El 3 de juny de 1377, Pere Tallades i el seu fill Bernat vivien a Esparreguera. En el document s'explica que els pares d'en Pere i el seu germà Guillem van tenir en possessió el mas fins que a la mort del germà gran, en Guillem i hereu el senyor del castell fa l'establiment a Guillem Ferran de la parròquia de Santa Maria del Vilar, que de fet era l'amo del veí mas Ferran, el futur Puig del Vilar.

Ja no es troba cap referència del mas o del coll de les Tallades, que agafa el nom de la casa, fins un capbreu del 1727 on delimita la propietat del mas Puig "serra del tossal del dit mas Compte, y sen torna serra avall trobant las honors del mas Llevallol que vuy posseheix dit Josep Viladoms de Dalt, fins al camí qui va del mas Grau á la iglesia, dit lo Coll de les Tellades y de aquí sen va serra amunt á la volta de dit mas Llevallol".

Bibliografia

- FAUQUET i PALAU, Josep (2000). Memòria dels treballs arqueològics preventius al jaciment del "Rasot del Pui" o Can Ferran (Castellbell i El Vilar). Arqueociencia, Serveis Culturals, sl. Manresa. Inèdit.
- SÀNCHEZ, Pere (2001). Trolles; dins EL Brogit; periòdic informatiu de Castellbell i El Vilar; 244, març de 2001, pp. 16.
- VALLS i PUEYO, Joan (2003). El mas de les Tallades; dins El Brogit. Periòdic informatiu de Castellbell i El Vilar, 274, desembre de 2003, p. 14 i 15.
- VALLS i PUEYO, Joan (2015). El mas Puig del Vilar. Vuit segles d'història mirant a Montserrat (Castellbell i el Vilar, segles XIII-XXI). Ed. Zenobita edicions.
- VALLS i PUELLO, Joan (2015). El mas Puig del Vilar. Vuit segles d'història mirant a Montserrat (Castellbell i el Vilar, segles XIII-XXI). Ed. Zenobita edicions.

